

Nr.contract de finantare: **130/ 7.06.2018**

Titlul Proiectului: “Abordare integrata a politicilor sociale si medicale prin formularea de politici publice alternative de catre societatea civila”

Axa prioritara 1 Administratie publica si sistem judiciar efeciente

Obiectivul specific 1.1. Dezvoltarea si introducerea de sisteme si standarde comune in administratia publica ce optimizeaza procesele decizionale orientate catre cetateni si mediul de afaceri in concordanta cu SCAP

Codul SIPOCA: 353, Codul MySMIS: 110527

Perioada de implementare a proiectului: de la 07/06/2018 pana la 06/10.2019.

GHID DE PROCEDURI SI INSTRUMENTE DE LUCRU PENTRU MONITORIZAREA PROCEDURILOR LEGALE DE INIȚIERE, DEZBATERE, ADOPTARE ȘI IMPLEMENTARE A POLITICILOR PUBLICE PUBLICE DIN DOMENIUL SOCIAL ȘI/SAU MEDICAL

CUPRINS

1. Introducere
2. Prevederi și instrumente legale
3. Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică
4. Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

I. INTRODUCERE

Prezentul ghid analizează o serie de acte normative care reglementează participarea cetățenilor și a organizațiilor neguvernamentale în procesul de inițiere, dezbateri, adoptare și implementare a politicilor publice din domeniul social și/sau medical.

Ghidul va face referire la cadrul legislativ mai larg dar instrumentele legale care vor fi îndeosebi analizate vor fi Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică și Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public. Aceste două legi au menirea de a consolida societatea democratică prin participarea cetățenilor la luarea deciziilor publice.

Ghidul conține și modele de instrumente stabilite prin lege pe care cetățenii și ONG-urile le au la dispoziție pentru a participa în procesul de inițiere, dezbateri, adoptare și implementare a politicilor publice din domeniul social și/sau medical.

II. PREVEDERI ȘI INSTRUMENTE LEGALE: CADRUL GENERAL

Accesul la informațiile de interes public este garantat de Art. 31 din Constituție referitor la accesul liber al cetățenilor la informațiile publice. Legea nr. 544/2001 referitoare la accesul la informațiile publice dă dreptul cetățenilor de a accesa informații și documente care rezultă din activitatea instituțiilor publice, stabilește modalitățile de acces și termenele limită.

În ceea ce privește consultarea cetățenilor, se aplică următoarele prevederi și acte normative: prevederile art. 68 din Constituție referitoare la natura publică a dezbaterilor Parlamentului; Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică stabilește termenele și condițiile pentru asigurarea accesului cetățenilor la deciziile de interes public; Legea administrației publice locale nr. 215/2001 reglementează participarea publică la procesele decizionale ale autorităților administrației locale; Legea nr. 141/2004 pentru modificarea Legii nr. 215/2001 introduce o nouă

prevedere referitoare la inițiativele cetățenilor pentru noi acte normative; HG nr. 1361/2006 privind conținutul instrumentului de prezentare și motivare a proiectelor de acte normative supuse aprobării Guvernului reglementează procesul de elaborare a actelor normative și stabilește formatul pentru informațiile obținute în timpul procesului de consultare. Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative dă dreptul cetățenilor de a avea inițiative legislative; Legea nr. 554/2004 privind contenciosul legislativ protejează drepturile și interesele cetățenilor atunci când sunt lezate.

Alte acte normative cu importanță sunt: Ordonanța nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor; Legea 189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni; HG 775/2005 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central (*“ Art. 8. (1) Activitatea de identificare a variantelor se desfășoară în cadrul instituției inițiatoare a politicii publice de către direcțiile de specialitate sub coordonarea unităților de politici publice din cadrul ministerelor (2) Activitatea de identificare a variantelor se realizează cu consultarea organizațiilor neguvernamentale, partenerilor sociali, asociațiilor profesionale și a reprezentanților sectorului privat implicați, afectați sau interesați de modul în care este rezolvată problema respectivă”*).

În funcție de specificul politicii publice monitorizate, este recomandabil să fie analizată și legislația specifică în domeniu.

III. Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică

Legea nr. 52/2003 urmărește realizarea deschiderii și transparenței în activitatea administrativă și, prin aceasta, sporirea gradului de responsabilitate a administrației publice față de cetățean, prin 2 cai:
- atragerea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor administrative
- implicarea cetățenilor în procesul de elaborare a actelor normative, începând din chiar faza incipientă a acestui proces, respectiv, odată cu redactarea proiectelor de acte normative.

Acest act normativ are ca obiect realizarea deschiderii și transparenței în activitatea administrativă, în

administratia publica; deci, ea nu se aplica in activitatea legislativa (Parlamentul) sau judecatoreasca (instantele de judecata).

Autoritatile/institutiile publice care au obligatia aplicarii Legii nr. 52/2003

Intră sub incidența acestei legi atat **autorități ale administrației publice**, centrale sau locale, alese sau numite, cat si **instituti publice** care utilizeaza resurse financiare publice, dupa cum urmeaza:

I. Autoritatile administratiei publice **centrale**: 1) ministerele 2) alte organe centrale ale administratiei publice din subordinea guvernului și a ministerelor 3) serviciile publice descentralizate ale ministerelor si celorlalte organe centrale de specialitate 4) autoritatile administrative autonome

II. Autoritatile administratiei publice **locale**: consiliile judetene (includ si presedintii acestora), consiliile locale, primarii, serviciile si institutiile publice de interes local sau judetean.

Dispozițiile prezentei legi se aplică și documentelor de politici publice elaborate de autoritățile administrației publice centrale. Guvernul si prefectul nu intră sub incidența acestei legi.

Domeniul de aplicare a Legii nr. 52/2003

-procesul de luare a deciziilor administrative de catre autoritatile administrative carora li se aplica Legea nr. 52/2003 (definit, in art. 3 lit. b din lege, ca proces deliberativ desfasurat de autoritatile publice)

-procesul de **elaborare a actelor normative** de catre autoritatile administrative carora li se aplica Legea nr. 52/2003 (definit, in art. 3 lit. c din lege, ca proces de redactare a unui **proiect** de act normativ).

Participarea la elaborarea actelor normative

Au dreptul sa participe atat cetatenii (individual), cat si formele asociative = asociatiile legal constituite (orice organizatie civica, sindicala, patronala sau orice grup asociativ de reprezentare civica – art. 3 lit. f din lege).

Pentru elaborarea fiecărui act normativ, autoritatea administrativă trebuie să publice un **anunț**, cu cel puțin 30 zile înainte de analiza/avizarea/adoptarea sa de către acea autoritate (art. 7 (2))

Anunțul se publică, **simultan**:

- pe site-ul propriu
- prin afișare la sediu, dar într-un spațiu accesibil publicului

De asemenea, se transmite către mass-media.

La cererea scrisă a persoanelor interesate, proiectul de act normativ se va transmite și acestora (art. 7 (1))

Anunțul trebuie să **cuprindă**:

-nota de fundamentare/expunerea de motive/referatul de aprobare (în funcție de gradul actului normativ: proiect de lege, de hotărâre de Guvern, de ordin, de regulament, de instrucțiuni, norme etc)

-textul complet al proiectului de act normativ (deci și al eventualelor anexe, întrucât acestea fac parte integrantă din acel act)

-termenul limită, locul și modalitatea de trimitere în scris de propuneri, sugestii, opinii. La stabilirea termenului limită se va avea în vedere necesitatea existenței unei perioade de **cel puțin 10 zile** de la publicarea anunțului pentru a primi în scris propuneri, sugestii, opinii cu privire la actul normativ supus dezbaterii publice (art. 7 alin. 4 din lege).

O asociație legal constituită (sau o altă autoritate publică) poate cere în scris organizarea unei **întâlniri** în care să se **dezbata public** proiectul de act normativ. Solicitarea scrisă pentru organizarea unei astfel de întâlniri **obligă** autoritatea publică să o organizeze, în raport de dispozițiile exprese ale art. 7 alin. 9 din lege.

Dezbaterea publică se va desfășura după următoarele reguli:

Autoritatea publică responsabilă, prin persoana desemnată să organizeze întâlnirea, va publica pe site-ul propriu și va afișa la sediul propriu, alături de documentele menționate și modalitatea de colectare

a recomandărilor, modalitatea de înscriere și luare a cuvântului, timpul alocat luării cuvântului și orice alte detalii de desfășurare a dezbaterii publice prin care se asigură dreptul la libera exprimare al oricărui cetățean interesat (art. 7 alin. 10 lit. a)

Dezbaterea publică se va încheia în momentul în care toți solicitanții înscriși la cuvânt și-au exprimat recomandările cu referire concretă doar la proiectul de act normativ în discuție (art. 7 alin. 10 lit. b).

La dezbaterea publică vor participa obligatoriu inițiatorul și/sau inițiatorii proiectului de act normativ din cadrul instituției sau autorității publice locale, experții și/sau specialiștii care au participat la elaborarea notei de fundamentare, a expunerii de motive, a referatului de aprobare privind necesitatea adoptării actului normativ propus, a studiului de impact și/sau de fezabilitate, după caz, și a proiectului de act normativ (art. 7 alin. 10 lit. c).

În termen de 10 zile calendaristice de la încheierea dezbaterii publice se asigură accesul public, pe site-ul și la sediul autorității publice responsabile, la următoarele documente: minuta dezbaterii publice, recomandările scrise colectate, versiunile îmbunătățite ale proiectului de act normativ în diverse etape ale elaborării, rapoartele de avizare, precum și versiunea finală adoptată a actului normativ (art. 7 alin. 10 lit. d).

Model cerere dezbateri publică

Nr.din ...Septembrie 2018

Domnului ..., Ministrul

Ministerul

Adresa

Fax:

E-mail

Stimată doamnă ministru,

Asociația este o organizație neguvernamentală care

În calitate de asociație legal constituită și în temeiul Art. 6 alin. 7 din Legea 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, vă adresăm prezenta cerere pentru a solicita organizarea unei întâlniri în care să se dezbată public *proiectul de.....*

Proiectul a fost afișat în vederea dezbaterii publice pe pagina de internet a instituției pe care o conduceți la data de, fără a se preciza vreun termen pentru primirea de comentarii și propuneri.

Precizăm că, potrivit art.7 alin. 9 din Legea nr. 52/2003, organizarea unei întâlniri în care să se dezbată public proiectul de lege este obligatorie dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită.

Vă rugăm să ne informați în timp util cu privire la locul, data și ora stabilite pentru desfășurarea întâlnirii.

Cu considerație,

.....

Participarea la procesul de luare a deciziilor

Si in acest caz, au dreptul sa participe atat cetatenii (individual), cat si asociatiile legal constituite.

Legea prevede ca participarea la procesul de luare a deciziilor se realizeaza prin participarea la **sedintele publice** organizate de autoritatile publice (a nu se confunda cu *dezbaterile publice* ale unui proiect de act normativ; sedintele publice se organizeaza, din oficu, de autoritatile publice; dezbaterile publice se organizeaza numai la cererea scrisa a unei asociatii legal constituite sau a altei autoritati publice).

Sedintele publice trebuie **anuntate** public cu cel puțin 3 zile înainte de data desfasurarii. Anuntul

trebuie **sa cuprinda**: data si ora la care se va desfasura sedinta publica; locul in care se va desfasura sedinta publica; ordinea de zi a sedintei (art. 8 lit. c).

Minuta ședinței publice, incluzând și votul fiecărui membru, cu excepția cazurilor în care s-a hotărât vot secret, va fi afișată la sediul autorității publice în cauză și publicată în site-ul propriu (Art. 11) Autoritățile administrației publice sunt obligate să justifice în scris nepreluarea recomandărilor formulate și înaintate în scris de cetățeni și asociațiile legal constituite ale acestora (Art. 12).

Autoritățile publice sunt obligate să întocmească și să facă public un raport anual privind transparența decizională, care va cuprinde cel puțin următoarele elemente: numărul total al recomandărilor primite; numărul total al recomandărilor incluse în proiectele de acte normative și în conținutul deciziilor luate; numărul participanților la ședințele publice; numărul dezbaterilor publice organizate pe marginea proiectelor de acte normative; situația cazurilor în care autoritatea publică a fost acționată în justiție pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi; evaluarea proprie a parteneriatului cu cetățenii și asociațiile legal constituite ale acestora; numărul ședințelor care nu au fost publice și motivația restricționării accesului. Raportul anual privind transparența decizională va fi făcut public în site-ul propriu, prin afișare la sediul propriu într-un spațiu accesibil publicului sau prin prezentare în ședință publică.

IV. Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public prevede că orice persoană poate solicita oricărei autorități/instituții publice comunicarea oricărei informații de interes public. Cererea, nu trebuie însoțită de o justificare din care să rezulte interesul personal al solicitantului cu privire la informațiile solicitate. Informațiile de interes public pot fi solicitate de orice persoană, fizică sau juridică, de la orice autoritate/instituție.

Prin autoritate sau instituție publică se înțelege orice autoritate ori instituție publică ce utilizează sau administrează resurse financiare publice, orice regie autonomă, companie națională sau societate comercială aflată sub autoritatea unei autorități publice centrale sau locale, și la care statul român sau, după caz, o unitate administrativ-teritorială este acționar unic ori majoritar. În urma amendamentelor din 2016, se supun legii și partidele politice, federațiile sportive și organizațiile neguvernamentale de utilitate publică, care beneficiază de finanțare din bani publici.

Informațiile sunt de interes public dacă se referă sau rezultă din activitățile unei instituții sau autorități publice menționate mai sus. Așadar, toate informațiile care se referă la sau rezultă din activitățile unei instituții sau autorități publice ori ale unei regii autonome care utilizează bani publici sunt informații de interes public și oricine le poate cunoaște. Excepțiile sunt detaliate de Legea nr.544/2001 și privesc unele categorii de informații din domenii ca: siguranța națională, activitățile comerciale, datele personale sau procedurile judiciare.

Informațiile de interes public pot fi comunicate din oficiu de autoritățile/instituțiile publice sau ca urmare a cererii tale. Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să le pună la dispoziție, din oficiu și într-o formă accesibilă și concisă, informații cum ar fi: cele despre organizarea și funcționarea lor, datele lor de identificare (denumire, adresă, numere de telefon, fax, adrese electronice) sursele financiare, bugetul sau bilanțul contabil.

Dacă o persoană fizică sau juridică dorește să obțină o informație de interes public, adresează o cerere direct autorității/instituției publice, indiferent dacă este vorba despre o informație care trebuie pusă din oficiu la dispoziția publicului său nu.

Cererea trebuie să cuprindă: informația solicitată; denumirea și sediul autorității/instituției publice; numele, prenumele și semnătura ta și adresa unde să ți se comunice răspunsul (atenție, legea nu prevede că trebuie să indici domiciliul tău, ci doar adresa unde soliciți să ți se comunice răspunsul, adresă care poate fi alta decât domiciliul – conform art. 6 al. 3 lit. c din Legea nr. 544/2001).

Cererea poate fi făcută pe hârtie (e recomandabil să fie trimisă prin poștă) sau electronic. Dacă expeditorul a greșit cererea, autoritatea/instituția publică trebuie să o trimită autorității competente

în 5 zile de la primire și să te informeze despre aceasta.

Autoritatea/instituția publică este obligată să răspundă: în 5 zile, dacă refuză să comunice informația; în 10 zile, comunicând informația sau înștiințarea că informația este complexă și sunt necesare 30 de zile pentru un răspuns; în 30 de zile, comunicându-ți informația complexă solicitată.

Model de cerere

Denumirea autorității sau instituției publice Sediul/Adresa

..... Data

Stimate domnule/Stimată doamnă,

Prin prezenta formulez o cerere conform Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public. Doresc să primesc o copie de pe următoarele documente (petentul este rugat să enumere cât mai concret documentele sau informațiile solicitate):

.....
.....
.....
.....

Doresc ca informațiile solicitate să îmi fie furnizate, în format electronic sau pe hârtie, la următoarea adresă de e-mail (opțional):

Sunt dispus să plătesc taxele aferente serviciilor de copiere a documentelor solicitate (dacă se solicită copii în format scris).

Vă mulțumesc pentru solitudine, (semnătura petentului)

Numele și prenumele petentului Adresa

..... Profesia (opțional) Telefon (opțional)

..... Fax (opțional)

În cazul în care autoritatea publică comunică că refuză să transmită informația solicitată; nu răspunde în niciun fel, a răspuns necorespunzător/parțial, există 2 opțiuni:

- 1) formularea unei **reclamații administrative** (la conducătorul respectivei autorități/instituții publice)
- 2) **în paralel** cu formularea reclamației administrative sau direct, fără a formula o astfel de reclamație, darea în judecată a autorității/instituției publice

Model reclamație administrativă

Denumirea autorității sau instituției publice

Sediul/Adresa

Data

Stimate domnule/Stimată doamnă

Prin prezenta formulez o reclamație administrativă, conform Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, întrucât la cererea nr. din data de am primit un răspuns negativ, la data de, într-o scrisoare semnată de .. (completați numele respectivului funcționar).

Documentele de interes public solicitate erau următoarele:

.....
.....
.....
.....
.....

Documentele solicitate se încadrează în categoria informațiilor de interes public, din următoarele considerente:

Prin prezenta solicit revenirea asupra deciziei de a nu primi informațiile de interes public solicitate în scris/în format electronic, considerând că dreptul meu la informație, conform legii, a fost lezat.

Vă mulțumesc pentru sollicitudine,

(semnătura petentului)

Numele și adresa petentului

Adresa Telefon

Fax

